

הכתרת

גליון מס' 33

אדר ב' (1)

תשס"ח

מיועד בעיקר לאברכים בעצמם.

תגובות ותרומות ניתן לשלוח למערכת 'הכתרת'
ת.ד. 57375 ירושלים.

הזכויות לא שמורות, מצוה לצלם, לתרגם ולהפיץ.

לקט מאמרים לחיזוק הצניעות

"מקום פה עמדי לעורר על ענין מכאיב ומבהיל שטועים בו רבים... יש הנמנעים מלדבר בזה מטעמי צניעות. שומו שמים! בדור פרוץ וירוד בכל הענינים, בהלבשה... בריש גלי ולא יתבוששו, ולדבר בעניני קדושה וצניעות זהו נגד הצניעות! היש לך הטעיית היצר גדולה מזו?! (הגר"א קושלר זצ"ל)

הרה"ג רבי יששכר מאיר שליט"א

ראש ישיבת חנוך

(בכנס החיזוק בנתיבות - מוצאי עשרה בטבת תשס"ז)

להיות כמו הרחוב, כל החינוך לא שווה כלום. אם כואב לבנותינו שהן צריכות להתלבש בצניעות, אם כואב להן "למה אני צריכה להיות יותר טובה מכולן", זה חיסרון בחינוך שלנו. עלינו לחנך את ילדינו ששמחה היא לנו, שאנחנו לא כמו הרחוב ואין לנו עסק עם הרחוב, אנחנו ציבור של עובדי ה' בשמחה ובאהבה. אנחנו הולכים בצניעות לא מפני שהמורה דורשת או כדי שיקבלו אותנו לבית ספר טוב, אנחנו הולכים בצניעות כי אנחנו שמחים בזה, כי אנחנו לא קשורים למורה ולאופנה ולכל הע"ז הזאת, אנחנו רחוקים מהע"ז של הרחוב. עלינו לתת לילדנו את השמחה הגדולה, ברוך ה' שאנחנו לא כמותם ולא שייכים להם, ברוך אשר בחר בנו מכל העמים, מכל העמים זה כולל גם יהודים שהולכים בדרכי העמים, זוהי השמחה שלנו שאנחנו לא כמו הגויים ולא כמו היהודים הגויים. אם נרחיק את ילדינו מדרכו של הרחוב הקלוקל והריק, בזה נרומם אותם וניתן להם שמחה בקיום המצוות.

כל החנויות המוכרות בגדים לא צנועים צריך להחרים אותם. וכי אם מנוול טיפש בפריז המציא איזה בגד אנחנו צריכים ללבוש אותו? ומה עושים אנחנו, במקום להחרים את החנויות, נשויתנו ובנותינו הולכות ברחובות ומסתכלות בחנויות ואומרות אולי אקנה את זה ואולי אקנה את זה, וכמו שכתוב: "איכה יעבדו הגוים האלה את אלוהיהם ואעשה כן גם אני". כל זה בכלל פן יפתה לבככם, פיתוי הלב.

ב"ה שהתאספנו פה היום, אם כאו"א יקבל חיזוק, נתחזק יותר בקדושה, הקב"ה ירחם על עמו ישראל ויסיר מאיתנו כל צרה ומצוקה אמן.

לפני תקופה בימי הקיץ פגשתי יהודי, שב"ה חרדי, אבל היו איתו בנותיו הקטנות שלא היו לבושות בצניעות. שאלתי אותו: מה זה, מדוע אינך דואג לבנותיך, הוא ענה לי: "הבנות שלי רוצות ללכת כמו כולם, הן עדיין קטנות". אני לא נכנס ע"פ הלכה, יש בזה מחלוקת מאיזה גיל צריך לשמור דיני צניעות, אבל בימינו יש לזה דין אחר לגמרי. כתוב: "לא יהיה כך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר". מה זה לא יהיה כך אל זר, אומרים לנו חז"ל זהו אל זר שבקרוב. יש לנו עבודה זרה בתוך הלב שלנו! אם מחליטים ללכת בדרכי הגויים, בדרכי הרחוב, זה נקרא ע"ז, זהו "אל זר שבקרוב". מה זאת אומרת "רוצות ללכת כמו כולם"? הרי הרחוב היום הוא ע"ז, ברחוב רוצים ללכת כמו גויים, רוצים להשתוות מה שיותר לחיי ההבל והריקנות של הגויים.

אנחנו לא מדברים כאן על סעיף בשולחן ערוך, אנחנו מדברים על עבודה זרה, כל דבר של הרחוב הוא עבודה זרה. יש גם אצלנו כאלה השונאים את הצניעות, ועוד מתגאים בזה, בת קטנה מתגאה "אני הולכת כמו כולם ברחוב", זו ע"ז! זהו "אל זר שבקרוב"! ע"ז כתוב השמרו לכם פן יפתה לבככם, פיתוי הלב הוא שגם אנחנו רוצים להיות כמו כולם, וסרתם, רק מעט סרים מהקדושה, מיד ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. זה מה שחסר היום כ"כ. יש כאלה עושים מינימום, מודדים הכל במילימטרים, שיהיה רק מינימום, כי הם רוצים קצת ע"ז, הם לא רוצים להשתחרר לגמרי מהשפעת הרחוב.

אם אנחנו מגדלים ילדים שחושבים בליבם שטוב להיות כמו כולם, טוב

הפסחתי - ונלצתי!

עשרות סיפורי ישועות בזכות התחזקות בצניעות תוכלו גם אתם לשמוע בסדרת הדיסקים הנפלאה שכבשה את הלבבות. ניתן להשיג (במחיר סמלי) בטל' 5003922-02, 6164906-03.

ניתן לקבל בדואר (ללא תשלום) דפים בענין "כללי הנהגה במקומות עבודה", ובהם הלכות ההרחקות הנחוצות במקום עבודת גברים ונשים, וכן דפים בענין כללי רוחב הבגדים. על הדפים חתומים כמה מגדולי הפוסקים. טל': 6743847-03.

יהודי יקר! אנא השתתף בהוצאות העלון וקנה לך חלק בזיכוי הרבים. כל תרומה תתקבל בברכה. בתרומה של 100 ₪ ומעלה ניתן להזכיר שם בעלון. (כמו"כ דרושים מפיצים בשכונות הר נוף ורמת שלמה ורח' סורוצקין בירושלים). ניתן לפנות לטל': 5022132-02

לזכות יצחק אייזיק בן חנה גולדא ומרים יהודית בת דבורה נעמי להפקד בזש"ק בקרוב

לע"נ
אבנר בן שלמה ז"ל
נלב"ע י"ב אדר

יהודי יקר! אם ברצונך לזכות את הרבים אנא תלה את העלון על לוח המודעות של ביהכ"נ וכד'.

במה לצניעות

לכבוד עלון הכתר שלום רב.

באתי בשורות אלו להודות לכם על פעלכם הנשגב אשר הוא הצלת כלל ישראל, מלבד ההצלה הרוחנית, הצלה גשמית כפשוטו, שהרי כידוע אויבנו רבו ואומרים לנו ונכחידם מגוי ה"י והסכנה גדולה, והנה מקרא מלא דיבר הכתוב כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויביך לפניך והיה מחנך קדוש, כלומר דהתנה ההצלה בקדושת המחנה, וא"כ כל המחזק והמתחזק בקדושה וצניעות עושה שתתקים ההבטחה.

ולא רק בסכנה הזו אלא בכל הענינים וכל הצרות ה"ו, שהרי "ה' אלוקיך עמך לא חסרת דבר" (דברים ב, ז), ומאידך "על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (דברים לא, יז), מבואר דהכל תלוי בהשראת השכינה, ומבואר דהוא בתנאי שלא יראה כך ערות דבר. ולהיפך המתרפה אה הוא לבעל משחית ה"י ומהרסיך ומחריביך ממך יצאו, דזה מונע ההצלה ח"ו.

ברגשי הכרת הטוב
א.מ. ירושלים

ברצוני להציע מעייג עלונכם הנכבד את מקורה וטעמה של מצות כיסוי הראש.

גריסי בכתובות עב. "ראשה פרוע דאורייתא היא דכתיב ופרע את ראש האשה ותנא דבי רבי ישמעאל אזהרה לבנות ישראל שלא ייצאו בפרוע ראשי. ופירש"י בב' אופנים וז"ל "מדעבדין לה הכי לנוולה מדה כנגד מדה כמו שעשתה להתנאות על בועלה מכלל דאסור, אי"נ מדכתיב ופרע מכלל דההוא שעתא לאו פרועה הות, שמע מינה אין דרך בנות ישראל לצאת פרועות ראש וכן עיקר".

והנה לפי א' דרש"י בודאי מבואר דהאיסור הוא מחמת ההתנאות שבשיער, וכ"כ בשו"ת חסד לאברהם (לרבי אברהם תאומים, נכד ה"נתיבות". מהד"ת אה"ע סי' פז) דמדברי רש"י מתבאר "דעיקר האיסור משום פריצות שהיא מתנאות לבני אדם". ובפ"י ה' דרש"י נתקשו האחרונים היכי ילפי איסור תורה בזה דילמא מנהג בעלמא הוא שנהגו בנות ישראל, וביאר הגר"פ פערלא בביאורו על הרס"ג עשה צו וז"ל "ואולי אפשר לומר דלא מהך קרא גופיה ילפי איסורא אלא דכיון דשמעינן מקרא דדרך בנות ישראל בכך ש"מ דדבר פריצות הוא ומביא לידי גילוי עריות וא"כ מימילא יש בו איסור דאורייתא דהו"ל בכלל לאו דלפני עור".

ובנימוק"י פירש "ופרע את ראש, וכיון דלנוולה אמר כן ש"מ ניוול הוא לה", וכ"כ בפסקי הרי"ד בפי' ה' וז"ל "אי"נ בסוטה שעושין כן כדי לנוולה אלמא ניוול הוא לאשה לצאת בפריעת הראשי. ומשמע דכוונתם דמדחזי דעונשים אותה בפריעת הראש מוכח דניוול הוא לה דאלי"כ מה העונש בזה. אמנם צ"ב, דבפשטות ניוול היינו גנאי ובויון, וא"כ נהי דאשכחן דגנאי הוא לה מ"מ מני"ל דאיסור הוא? ועוד צ"ב דמצאנו בכ"מ (ע"י הלחן) דהשיער נוי הוא לאשה וא"כ אמאי אמרי דגנאי הוא לה? וז"ל דחזא מיתרצה בחברתה, דהנה כ' התוס' בסנהדרין כ. (ד"ה נשים) בשם הירושלמי דגנאי הוא לבנות ישראל שישתכלו בהן אנשים, וא"כ כל דבר פריצות הגורם שישתכלו בה אנשים, ובכלל זה התנאות בפני אנשים, הוא הניוול האמיתי לבת ישראל, וא"כ זהו שנתכוונו הראשונים הני"ל, דמדפורעים ראש הסוטה מוכח דניוול הוא לה, דהיינו שנוי השיער פריצות הוא וגורם שישתכלו בה אנשים, וא"כ חובה להמנע מגילוי. (ואפ"ל גם בזה כדברי הגר"פ הני"ל). וכ"כ כונת רש"י עה"ת שכתב בזה "מכאן לבנות ישראל שגילוי הראש גנאי להם". וביאור זה במשמעות "ניוול" מבואר ג"כ מדברי רש"י הני"ל בפי' האי' שכי דעבדי לה הכי לנוולה מדה כנגד מדה כמו שעשתה להתנאות, ומבואר דגילוי נוייה הוא ניוולה. (ובזה יש ליישב קו' הפני"י בשבת נז: ע"ד התוס' שם ד"ה אי כבלא עיי"ש).

והריטב"א כ' וז"ל "פירש"י ז"ל מדכתיב ופרע מכלל דמעיקרא מכוסה היה, ועוד דכיון דאמרה תורה לפרוע האשה כדי לנוולה מכלל דפריעת הראש פריצות הוא באשה". והנה הפי' האי' שכי הריטב"א בודאי הוא הפי' ה' ברש"י שלפנינו, והפי' ה' שכי הריטב"א בשטחיות היה נר' דכוונתו לפי א' דרש"י דידן, אמנם מדקדוק לשונו בודאי נר' דכוונתו כהנימוק"י והרי"ד וכמשנית לעיל, ומבואר להדיא כני"ל דהניוול שבפריעת הראש הוא מחמת הפריצות שבכך.

ונמצא דלגי הפירושים הני"ל חובת כיסוי הראש הינה משום צניעות, שכן גילוי הראש הוא פריצות, דההתנאות בשיער גורמת להסתכלות והרהור. וכ"כ בתרומת הדשן סי' י' "ודאי איסור גילוי הראש דהתם אינו אלא משום פריצות דגרי"י, וכ"כ הלבוש אה"ע סי' כ"ב "לא תלכנה בנות ישראל פרועות בשוק... שזה הוא פריצות לאשה", וכ"כ בספר מעלות המדות פ"ט "ופרע את ראש האשה, ואמרו חז"ל מכאן לבנות ישראל שלא תצאנה בפריעת הראש, שכן שערות האשה דבר פריצות וערוה ומרגילים את האדם לידי הרהור ותאוה", וכ"ה בשו"ת מים רבים סי' כח וז"ל "וטעם איסור פריעת ראש הוא משום דשיער באשה ערוה והוי פריצותא", וכ"כ בשו"ת שנות חיים (למהר"ש קלוגר) סי' שטז "דהרי עיקר האיסור שלא תצא אשה בשערה מכת שיבוא לידי הרהור דברים בה ולדי פריצות", וכן בשו"ת מהר"י הלוי (אחי בטי"ז). סי' ט' מבואר דהוא משום הרהור. ועי' מגיד משנה פכ"א מאיסוי"ב ה"א בסו"ד דמשמע דאיסור זה שייך לדיני הרחקה מעריות, וכן מבואר מהרמב"ם והטור והשו"ע שהביאו איסור פריעת הראש בהלכות הרחקה מעריות (רמב"ם שם הי"ז, וטושי"ע אה"ע סי' כא סי"ב). וכן בפירוש הרש"ר הירש עה"ת (במדבר ה' ח') ביאר "ופרע את ראש, גילוי שער הראש סותר את מדת הצניעות של אשת איש בישראל".

ובאמת כן הוא מסברא, דהנה אמרי' בברכות כד. שער באשה ערוה שנאמר שערך כעדר העזים, ועיי"ש ברש"י ד"ה קולך שכי "מדמשבח לה קרא בגוה ש"מ תאוה היא" (ופשוט דקאי גם על שיער). ועי' הגי' יעב"ץ נזיר כח: שכי "לפי שהשיער נוי הוא לאשה כדבר הכתוב", ועי' בפ"י הטור הארוך עה"פ וגלחה את ראשה (כי תצא) שפי' "שמא בשביל שיערה חשק בה". ועוד מבואר שכיסוי הראש יש בו משום צניעות מדאמרי' בסנהדרין נח: גבי נכריות "משפרעה ראשה בשוק" ופירש"י "שהיו רגילות אף הנכריות הנשואות שלא לצאת בראש פרועי, ולנכריות שלא נצטוו ע"ז בודאי אין סיבה אחרת לכסות ראשן מלבד הצניעות, וכ"כ מרן הח"ח בהקדמת ספרו גדר עולם בענין כיסוי הראש "שנשי העם אשר אנחנו יושבים בקרבו ג"כ נהרות מזה מצד הצניעות כידוע". וכיון שכן, אחר שמצאנו שצותה

התורה על האשה לכסות את ראשה בודאי מסתבר שטעם הדבר כדי להוסיף בצניעותה ולהסתיר את הנוי המתוספף לה ע"י שיערה ועלול לגרום למכשול.

וכן מתבאר מהא דמבואר מפשטות הסוגיא בכתובות עב: וכן דעת רוב הראשונים שם דבחצר אין חיוב לכסות הראש, (וגם להסמי"ג והרי"ז שהובאו בש"ג שם דס"ל דגם בחצר אסורה פריעת הראש היינו מדת יהודית אבל מן התורה האיסור רק ברה"י כמבואר למעיי"ן), וביארו הריטב"א והנימוק"י "כיון שאין שם ראיין", וכן ביאר בתרומת הדשן שם, ומבואר דהאיסור הוא מפני הרואין. (אמנם לדינא גם בבית אסור וכדכי בשו"ת חת"ס או"ח סי' לו).

ובזה יבואר הא דמה"ת סגי בקלתה כדאמרי' בכתובות שם, וביארו הראשונים דקלתה הוא כיסוי שיש בו נקבים ונראות השערות דרך הנקבים, ואעפ"כ מה"ת סגי בזה, כיון דס"ס ממעט את ההתנאות בשיער. (אמנם הוא איסור גמור מדת יהודית).

והא דדוקא נשואה חייבת לכסות ראשה ולא פנויה, היינו משום דכיון דקרא איירי בסוטה שהיא נשואה א"א ללמוד גם לפנויה, דיש לחלק ביניהם לענין צניעות, דפשיטא ד"ל דאשת איש צריכה להוסיף בצניעותה יותר מן הפנויה, שכן מיוחדת היא לבעלה ואסורה לכל העולם, ולכן עליה להוסיף בהצנעת יופיה והרחקתו מעיני זרים. (ומלבד חומרת האיסור דא"א ישנה סיבה נוספת לחייב את הנשואה בצניעות יתירה משום מים גנובים ימתקו וכדאי' בשלהי נדרים עיי"ש). ואף פנויה האסורה לכל מ"מ הוי איסור שיש לו היתר וקיל טפי מא"א, וכמו"כ יעייין ברמב"ן סה"מ ל"ת שנג מבואר דבריו דחובת ההרחקה מא"א פשוטה יותר משאר עריות [וכ"מ בקידושין פא: בסה"ע וברש"י שם ד"ה לא, ועיי"ש במקנה]. וכן מצאנו לענין הסתכלות דיש להחמיר טפי בא"א וכדנתיא בע"ז כ. ע"ש. ועי' שבת סב: שביארו את הפסוק יען כי גבהו בנות ציון וכו', ופירש"י "ונשואות היו לפיכך מספר בגנותן" (ועי"ע עירובין יח. רש"י ד"ה בנהר). וכן מהא דגם הנכריות הנשואות נהגו לכסות ראשן וכנ"ל מבואר דגם בלא איסור ערוה דא"א עצם הדבר שמייוחדת לבעלה זו סיבה להצריכה צניעות והרחקה יתירה מעיני זרים. ועי"ע בשו"ת מים רבים שם שכי טעם נוסף לחלק בין בתולה לנשואה.

[ובאמת יש לידע דלשון הרמב"ם והטושי"ע שם לא תלכנה בנות ישראל פרועות ראש בשוק אחת פנויה ואחת א"א, והב"ח הח"מ והב"ש ועוד ביארו דהכוונה לאלמנה וגרושה, אמנם המג"א בסי' עה סקי"ג ביאר בזה דגם פנויה אסורה לילך בשערות סתורות (שאינן קלועות או עכ"פ אסופות), ובשו"ת עצי חיים סי' ו' כ' דגם הח"מ והב"ש מודים לזה לדינא רק שלא מפרשים כן השו"ע. ואמנם יש חולקים בזה, אך כבר כתב מרן בעל "שבט הלוי" שליט"א בהקדמה לח"א דאבותינו ואבות אבותינו קבלו עליהם כדעת המג"א, ועיי"ש שכי שהוא פריצותא שאין כמוהו ונלקח מן הירודים שבאנושות, (ועיי"ש דבא"א בפא"י לית דין ולית דיין דשיער סתור הוא איסור גמור), ובח"ה סי' קצט כ' "ומשכ" קצת אחרונים שהתולות הולכות כך ואין חשש, **הלב יודע ומכיר** שגם בזמנינו פריצות היא" (ואפ' דבזמנינו חמיר טפי כיון דעיצוב השיער מפותח ומשוכלל, ועי' רש"י שבת לד. ד"ה מפרכסות ושבת סב: ד"ה מתקשטות).]

המורם מכל האמור, דמצות כיסוי הראש אין מטרתה להוות סימן היכר לכך שהאשה נשואה, אלא מטרתה להוסיף צניעות ושמיירה לאשה הנשואה, כלומר להצניע, להחביא ולהסתיר מעיני זרים את הנוי והיופי המתוספים לה ע"י השיער. ואשר ע"כ, פשוט וברור דכיסוי ראש שאינו עונה על מטרה זו, אפי' לו יצויר שלא יהא בו משום פריצות, מ"מ הרי הוא מחטיא את עיקר מטרתה של מצות כיסוי הראש, ואי נימא דבנדו"ד לכו"ע דרש"י טעמא דקרא כיון שהטעם פשוט וכדכי בתוס' הרא"ש ב"מ צ., וכן לפמ"ש"כ בשו"ת חת"ס (יו"ד רנד) ועוד אחרונים דלחומרא לכו"ע דרש"י טעמא דקרא, אי"כ בכיסוי כזה אין יוצאים כלל ידי חובת כיסוי הראש. ואפי' נימא דלא דרש"י בזה טעמא קרא, מ"מ לכא"י פשוט דהוי בכלל "גבל ברשות התורה" דהוא איסור תורה ד"קדושים תהיו" לדעת הרמב"ן. ואפי' נימא דלא כהרמב"ן, מ"מ בודאי יש בזה עבירה על רצון ה' וכוונתו במצוה זו, ויעויין מש"כ החזו"א באגרותיו (ח"ג קסה) "שכל מצוות התורה וחוקיה ניתנו ללמוד מהן, מלבד פרטי מצוותן, את חפץ ה' מאתנו בהנהגתינו". ובתנחומא יג"ש ו' אי' "ארשבי" אמר הקב"ה לישראל **היו מכבדין את המצוות** שהן שלוחי ושלוחו של אדם כמותו, אם כבדת אותן כאילו לי כיבדתי", ובכיסוי כזה בודאי אינו מכבדים את המצוה אלא מבזים אותה ח"ו.

ואבקש מהקורא היקר להתבונן היטב בדברים, ואם ימצא כי אכן נכונים הם יבדוק את ההנהגה בביתו, האם תואמת היא את הדברים או שטעונה שינוי. ולעת כזאת אשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, עלינו להתחזק בזה ביתר שאת, וזוכה שיקויים בנו מאמר חז"ל (שבת סג.) "**כל העושה מצוה כמאמרה** אין מבשרין אותו בשורות רעות", ודברי המדרש (רבה נשא ט) "אמר להם משה לישראל, הו יודעין שאין הקב"ה מייחד שמו בישראל שהוא נקרא אלוקים אלא בזמן והיה מחניך קדוש, ואותה שעה הוא משרה שכינתו ביניכם והוא מציל אתכם מיד אויביכם ומוסר שונאיכם".